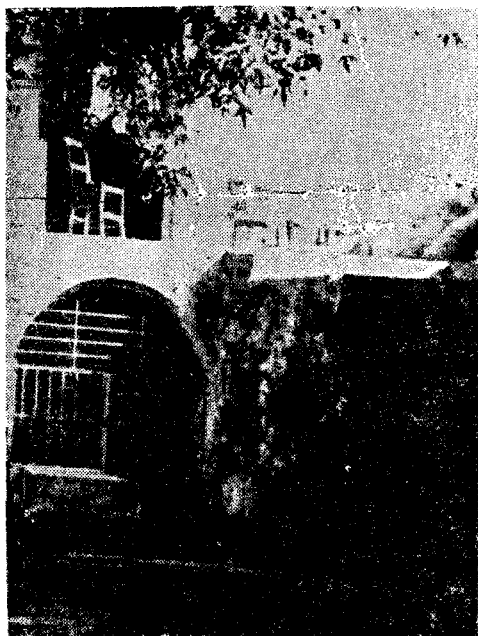

ΚΥΘΡΕΑ

ή βασίλισσα τῆς Μεσαριᾶς

Τοῦ Δασκάλου ΚΛΕΙΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

«...Δὲν ξεχνοῦμε
τὰ σκλαβωμένα χωριά
καὶ τὶς πόλεις μας,
δὲν ξεχνοῦμε
τοὺς σκλαβωμένους τόπους,
ποὺ πάνω τους
εἶναι κτισμένοι
βωμοὶ καὶ ἐστίες μας
καὶ μέσα τους
εἶναι θαμμένοι
γονιοὶ καὶ πρόγονοί μας...»

20 Ἰουλίου 1977

ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ'

←
Ἡ ἄδεια καρέκλα στὴν ἀνοικτὴ πόρτα πάνω ἀπὸ τὸ Κεφαλόβρυσο θὰ περιμένει φαίνεται τὸ Θωμᾶ, τὸν τελευταῖο διαχειριστὴ τοῦ κέντρου...

Νερὰ κελαριστά, ψηλὰ πλατάνια
γίγαντες τ' ἀλογόριαστου καιροῦ
τὴν πράσινη τινάζουν περηφάνεια
κάτω ἀπ' τὸ γαλάζιο τ' οὐρανοῦ.

Μιὰ φύση ἐξωτικὴ καὶ πανωραία
λόφοι κυματιστοὶ σ' ἴδιο ρυθμὸ
κι' ἀνάμεσα ν' ἀπλώνεται ἡ Κυθρέα
ὡς ἄν κόσμημα τῆς Κύπρου διαλεκτό.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ποίημα «Κυθραία»
τῆς Χρυσάνθης Ζιτσαΐα.

Κτισμένη στὰ πόδια τοῦ Γέρο Πενταδάκτυλου, ἔχει μιὰ πανάρχαια ἱστορία. Ὁ Κεφαλόβρυσος, μεγάλη βρυσσομάνα ποὺ τροφοδοτοῦσε μὲ νερὸ τὴν ἀρχαία Σαλαμίνα, τράβηξε πολλοὺς ἀπ' τὰ παλιὰ χρόνια. Ἐδῶ ἄκμασε τὸ βασίλειο τῶν Χύτρων. Ἐδῶ ἔζησε καὶ ὁ μεγάλος ἅγιος τῆς Κύπρου ὁ Ἅγιος Δημητριάδης. Μιὰ ἀξιόλογη περιοχὴ ἐδῶ, ὅπου βρέθηκαν πολλὰ ἀρχαία.

Ὁ Κεφαλόβρυσος ἔκαμε γνωστή τὴν Κυθρέα, ὄχι μόνο στὴν Κύπρο, ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικό. Ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ τόπου. Πότιζε τεράστιες ἐκτάσεις λεμονοδέντρων, ἐλαιοδέντρων, λαχανικῶν, ὄχι μόνο τῆς Κυθρέας, ἀλλὰ καὶ τῶν γύρω χωριῶν. Πόσες χιλιάδες ἀνθρώπων ξεδιψοῦσαν ἀπὸ τὸν Κεφαλόβρυσο! Ὅλη ἡ Μεσαορία ἔπινε τὸ καθάριο, χωνευτικό νερὸ του. Τριανταδύο νερόμυλοι δούλευαν νύχτα - μέρα ν' ἀλέσουν τὸ σιτάρι ὅλης τῆς Κύπρου. Καὶ ποῖος δὲν ἔζησε στιγμὲς ἡρεμίας καὶ γαλήνης κάτω ἀπὸ τοὺς αἰωνόβιους πλάτανους στὴ μεγάλη πλατεία τῆς πηγῆς! Ἀλλοίμονο ὄμως. Ἡ προδοσία καὶ τὸ ἔγκλημα παραμόνευαν. Καὶ τώρα;

Τξιεῖν τὰ νερά σου τὰ κρῶα,
ἄιστα νὰ τξιλήσουν
νὰ πάσιν ὡς τὰ μνήματα
καλὰ νὰ τὰ δροσίσουν.

Στὰ μνήματα ποὺ θάψαι ν
τ' ἀντρεῖα τὰ παιδικιά σου
ποὺ μείναν τξιὰ θραυτήκασιν
στ' ἀγκάλια τὰ δικά σου.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ποίημα «Τξιρκὰς»
Στέλιου Πετᾶση

Ἡ κωμόπολη τῆς Κυθρέας ξεχύνεται ἀπὸ τοὺς πρόποδες τοῦ Πενταδάκτυλου καὶ φτάνει μέχρι κάτω στὴν πεδιάδα, σὲ μιὰ ἀπόσταση πέραν τῶν τριῶν μιλίων. Πολὸ ἀραιοκατοικημένη, μὲ τὰ πανέμορφα σπιτάκια χωμένα στὰ ὄλοπράσινα περιβόλια. Σπιτάκια νοικοκυρεμένα, μὲ τοὺς εἰωδιαστοὺς κήπους μὲ τριανταφυλιές, γιασεμὰ καὶ ἄλλα λουλούδια.

Οἱ τρεῖς χιλιάδες κάτοικοι τῆς Κυθρέας, ἐργατικοί, φιλοπρόδοι, μοχθοῦσαν γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ τόπου τους. Ὅλοι μορφωμένοι, οἰκογενειαρχε, ἀγαπημένοι μεταξύ τους. Καὶ φιλόθρησκοι. Κάθε Κυριακὴ γεμάτες οἱ ἔξι ἐκκλησίαι ποὺ λειτουργοῦσαν. Ἡ Ἁγία Μαρίνα, ὁ Ἁγ. Ἀνδρόνικος, ὁ Ἁγ. Γεώργιος, ἡ Χαρδωκωῖτισσα, ἡ Ἁγία Ἄννα, ἡ Χρυσίδα, μένονν τώρα βοτβές. Δὲν ἀκοῦνται οἱ ψαλμοδίαι, δὲν κτυποῦν οἱ καμπάναι.

Τῆς Κυθραίας βοῦθὴ ἡ καμπάνα τρεῖς χρόνια τώρα ἔναι,
ὁ γλυκὸς τῆς σκοπὸς, δὲν ἀκούγεται στοῦ χωριοῦ μας τίς στάναι
Ἄχ! Πότ' εἴλαβικά θ' ἀπλωθοῦνε καὶ πάλι τὰ χέρια
νὰ κτυπήσουν ξανὰ τίς καμπάναι, ν' ἀναφτοῦν τ' ἀγιοκέρια! !

Στὰ τρεῖς Δημοτικὰ σχολεῖα τῆς Κυθρέας, τὰ παιδιὰ ἐπαιροῦν τίς πρώτες βάσεις γιὰ τὴ ζωὴ. Τὸ μορφωτικό ἐπίπεδο πολὸ ψηλό. Καὶ τὸ ὀλοκαίνουργιο Γυμνάσιο Κυθρέας στολίδι γιὰ ὅλη τὴν περιοχὴ.

Τὴν παράδοση καὶ τὰ ἔθιμα συντηροῦσαν οἱ Κυθρεῶται.

Τὴ νύχτα τῆς Ἀνάστασης οἱ «Λαμπρατξιέις» φαίνονταν ἀπὸ τὴ Λευκωσία. Τίς σήκωσαι οἱ φωνές καὶ τὰ τραγοῦδια τῆς νεολαίας στίς «σοῦσαι» ἀντηχοῦσαν στίς πλαγιές τῶν λόφων.

Καὶ ξαφνικά ἡ καλημέρα κρεμάστηκε στὰ χεῖλη μας σὰν πέτρα. Ἐνα

κάποιο καλοκαίρι κάποιο Ιούλιο, τὰ μυρωμένα δέντρα σκόρπισε τὸ μαῦρο φέσημα τοῦ βάρβαρου Ἀτίλα. Τὴ χιλιόχρονη ζωὴ ἐρχόταν νὰ σβήσει ἢ προδοσίᾳ καὶ ἢ βία. Τὴν Κυθρέα τὴν ἀέρινη, θὰ μόλυνε ἡ θρησκεία τοῦ τσεκουριῦ καὶ τοῦ μαχαιριοῦ.

Ἄβάστακτος ὁ καημός. Πικρὴ ἢ πεθυμιά.

Ὡς νὰ μὴ πονέσει ἡ καρδιά
ἢ ψυχὴ νὰ μὴ ματώσει
ὅταν ὁ νοῦς τὸ χωριὸ θυμηθεῖ!
Ἵλοπράσινο χωριό, εὐωδιὸς γεμάτο!
Κυθρέα, μυριολοῦλουδη, στὰ γιασεμιά πνιγμένη.

Θύμηση! Ἄχ! Θύμηση, τοῦ νοῦ δάσανο
μὰ τῆς καρδιάς ἐλπίδα.
Ἐσὸ γλυκειὰ τρέφεις τὸ νοῦ
ἔτσι ποὺ νὰ χαρίσει σὲ νεῦρα
καὶ μπράτσα δύναμη
γιὰ Ἀντεριά, γι' Ἀγώνα.

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ποίημα Γ. Κουῆ
«Κυθρέα»

Ἔνα τὸ σύνθημά μας. ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ. Ποτὲ δὲν θὰ σὲ ξεχάσουμε Κυθρέα μας. Δὲν ξεχνοῦμε τὰ σκλαβωμένα μέρη μας, τοὺς τάφους τῶν ἡρώων μας καὶ τῶν προγόνων μας.

Μάνα, μὴν κλαῖς λοιπόν.
Θὰ γυρίσουμε, ναί, στὴ σκλαβωμένη γῆ μας.
Τὸ βιός μας θὰ ξαναφτιάξουμε καὶ πάλι ἀπ' τὴν ἀρχή.
Καὶ τίς πληγὲς θὰ κλείσουμε μὲ τοῦ καιροῦ τὸ διάβα.
Κι ἂν χρειαστεῖ, τὸ σπῖτι μας θὰ κτίσουμε ξανά.
Καὶ στὴν ἀλλή του ὀλόκληρος θὰ λουλουδίσει ὁ κῆπος.
Θὰ νὰ ξανάφθῃ ἡ ἀνοιξὴ στοὺς κάμπους καὶ τὰ δέντρα.

